

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ενωσιακού πλαισίου πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα»

[COM(2022) 672 final — 2022/0394 (COD)]

(2023/C 184/15)

Εισηγητής: ο κ. **Stoyan TCHOUKANOV**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1.2.2023 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 6.2.2023
Νομική βάση	Άρθρο 192 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	9.3.2023
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	22.3.2023
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	577
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	159/0/2

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με ένα ενωσιακό πλαίσιο πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα, καθότι αναγνωρίζει την ανάγκη να αυξηθούν οι απορροφήσεις άνθρακα και να προωθηθούν αναγεννητικές πρακτικές, χωρίς να παραβλέπεται ο κύριος στόχος για τις κρίσιμες σημασίας μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου προκειμένου να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η πρόταση αφήνει πάρα πολλά κρίσιμα σημεία να διευκρινιστούν περαιτέρω μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

1.2. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι υπάρχουν σήμερα διάφορα συστήματα ελέγχου εγκυρότητας και ανταμοιβής της απορρόφησης άνθρακα στην Ένωση, και ότι ένα κοινό πλαίσιο πιστοποίησης θα μπορούσε να προσδώσει σαφήνεια και αξιοπιστία, ορίζοντας γενικούς ενωσιακούς κανόνες που θα διέπουν τη μέτρηση, τον έλεγχο εγκυρότητας και την επαλήθευση των κλιματικών οφελών των απορροφήσεων άνθρακα. Ο εθελοντικός χαρακτήρας του πλαισίου λειτουργεί ως κίνητρο, καθώς μπορεί να ανοίξει νέους διαύλους εσόδων για όσους ενδιαφέρονται να επιδοθούν σε δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα. Η ΕΟΚΕ ζητεί μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα για την πλήρη εφαρμογή, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των οργανισμών και των μονάδων πιστοποίησης που θα χρειαστεί να δημιουργηθούν.

1.3. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι μπορεί να υπάρχουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη χρήση της απορρόφησης άνθρακα στην κλιματική πολιτική της ΕΕ, το εύρος των οποίων μπορεί να κυμαίνεται από την πιθανότητα να περιοριστεί ή να καθυστερήσει η μείωση των εκπομπών λόγω υποσχέσεων για μελλοντική απορρόφηση άνθρακα, έως και τον κίνδυνο να προβληθούν ψευδείς ισχυρισμοί και ψευδοοικολογική ταυτότητα βάσει αγορών πιστωτικών μορίων εκπομπών άνθρακα. Προκειμένου να αποτραπεί η προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας, η ΕΟΚΕ ζητεί να αντικατοπτρίζονται με σαφήνεια η προβλεπόμενη διάρκεια αποθήκευσης του άνθρακα και οι κίνδυνοι αντιστροφής στη χρήση των διαφόρων πιστοποιητικών απορρόφησης άνθρακα (που καλύπτουν τη «μόνιμη αποθήκευση», την «ανθρακοδεσμευτική γεωργία» και την «αποθήκευση άνθρακα σε προϊόντα μακράς διάρκειας»).

1.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τον στόχο της Επιτροπής να παρέχει στο κοινό, στους παρόχους απορρόφησης άνθρακα και στους αγοραστές διαφάνεια και σαφήνεια όσον αφορά την αξία των πιστοποιημένων δραστηριοτήτων απορρόφησης άνθρακα. Ωστόσο, ζητεί περαιτέρω διασφαλίσεις σχετικά με την αξία και τη χρήση των πιστοποιητικών. Καλεί την Επιτροπή να παράσχει καθοδήγηση ορίζοντας τους ισχυρισμούς που μπορούν να υποβληθούν με βάση τις διάφορες περιπτώσεις πιστοποιημένης απορρόφησης άνθρακα, και ζητεί να διατηρηθεί η διάκριση μεταξύ των πιστοποιητικών που αφορούν μόνιμη αποθήκευση άνθρακα, ανθρακοδεσμευτική γεωργία και αποθήκευση άνθρακα σε προϊόντα.

1.5. Η ΕΟΚΕ ζητεί να αναπτυχθούν μελλοντικές μεθοδολογίες βάσει του πλαισίου ούτως ώστε να περιγραφούν σαφώς οι πτυχές της λογοδοσίας και να διασφαλιστεί η διαφάνεια. Ο κίνδυνος αντιστροφής πρέπει να παρακολουθείται συνεχώς και να μετριάζεται. Η ευθύνη και η μεταβίβαση της ευθύνης για τον άνθρακα που απορροφάται και αποθηκεύεται πρέπει να καθορίζεται σαφώς σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων απορρόφησης άνθρακα.

1.6. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι οι μεθοδολογίες βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία και ελέγχονται από την επιστημονική κοινότητα. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι το σύστημα πιστοποίησης είναι τόσο περίπλοκο και επαχθές που δεν θα προωθήσει την ευρεία χρήση αυτών των πρακτικών — οι διαδικασίες φαίνονται ιδιαίτερα χρονοβόρες και τεχνοκρατικές, και μπορεί να αποθαρρύνουν τους φορείς να προβούν σε δραστηριότητες, δεδομένου ότι πρόκειται συχνά για μικρής κλίμακας επιχειρήσεις με στενά περιθώρια, ακόμα και στο πλέον ευνοϊκό σενάριο.

1.7. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι απαιτείται ένα ευρύ φάσμα μετρήσεων των απορροφήσεων άνθρακα για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση (MRV), συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τηλεπισκόπησης και δορυφορικής απεικόνισης. Όσον αφορά τις απαιτούμενες μετρήσεις, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι αναγκαίο να διατηρηθούν οι δαπάνες της επαλήθευσης απορρόφησης άνθρακα σε όσο το δυνατόν χαμηλότερο επίπεδο, ώστε να εξασφαλιστεί ευρεία προσβασιμότητα του πλαισίου πιστοποίησης.

1.8. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι οι πιθανοί κίνδυνοι και οι ανεπιθύμητες επιπτώσεις για τους κύριους παράγοντες (γεωργοί, δασική βιομηχανία, κλάδοι κατασκευών και ξυλείας) που σχετίζονται με την πρόταση, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν περιβαλλοντικό ή κοινωνικοοικονομικό χαρακτήρα, πρέπει να αξιολογηθούν και να αντιμετωπιστούν προσεκτικά πριν ενσωματωθεί το πλαίσιο πιστοποίησης σε άλλες πολιτικές, όπως η κοινή γεωργική πολιτική.

1.9. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η ισχύουσα Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας ή των απορροφήσεων άνθρακα⁽¹⁾. Παρότι η ΚΓΠ ενδέχεται να έχει έναν μικρό ρόλο στις απορροφήσεις άνθρακα, το εν λόγω μέσο είναι σχεδιασμένο για την παραγωγή τροφίμων, ζωοτροφών και βιομάζας, που αποτελεί τον πρωταρχικό στόχο του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας. Σε αυτό το συγκεκριμένο πλαίσιο, οι απορροφήσεις άνθρακα αποτελούν υποπροϊόν, γεγονός που σημαίνει ότι θα πρέπει να διατεθούν επιπρόσθετες πηγές χρηματοδότησης.

1.10. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το υψηλό επίπεδο ασάφειας εκ μέρους της Επιτροπής σχετικά με τη χρηματοδότηση θα λειτουργήσει ως ισχυρό αντικίνητρο για τη συμμετοχή δυνητικών συμμετεχόντων. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι απαιτείται κάποιο επίπεδο βεβαιότητας όσον αφορά τη χρηματοδότηση. Δεδομένων των ευκαιριών που προσφέρουν οι απορροφήσεις άνθρακα στο μέλλον, η ΕΟΚΕ συνιστά την ανάπτυξη ενός χάρτη πορείας προς ένα κοινό χρηματοδοτικό μέσο για τα μέτρα αυτά.

2. Γενικές παρατηρήσεις

Η ανάγκη αύξησης των απορροφήσεων άνθρακα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι καθαρών μηδενικών εκπομπών

2.1. Με βάση τη συμφωνία του Παρισιού, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί να επιτύχει καθαρές μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 και καθαρές αρνητικές εκπομπές στη συνέχεια. Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή, η αποκλειστική εστίαση στις μειώσεις των εκπομπών δεν αρκεί ώστε να επιτευχθεί αυτός ο στόχος: η ανάπτυξη της απορρόφησης του διοξειδίου του άνθρακα για την αντιστάθμιση των υπολειμματικών εκπομπών που είναι δύσκολο να μειωθούν είναι αναπόφευκτη για την επίτευξη μηδενικών καθαρών εκπομπών CO₂ ή αερίων του θερμοκηπίου⁽²⁾.

2.2. Αν και οι απορροφήσεις άνθρακα δεν υποκαθιστούν τις αναγκαίες δραστικές μειώσεις εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα χρειαστεί να προστεθούν στις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών για την επίτευξη καθαρών μηδενικών και καθαρών αρνητικών εκπομπών. Συνεπώς, οι απορροφήσεις άνθρακα θα πρέπει να αυξηθούν σημαντικά παγκοσμίως προκειμένου να ελεγχθούν οι ατμοσφαιρικές συγκεντρώσεις αερίων του θερμοκηπίου και να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη. Για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της, η ΕΕ προβλέπει ότι θα χρειαστεί να μειώσει τις εκπομπές της κατά 85-95 % σε σύγκριση με το 1990, και θα χρειαστούν απορροφήσεις άνθρακα ώστε να καλυφθεί το κενό. Συνεπώς, θα πρέπει να απορροφώνται αρκετές εκατοντάδες εκατομμύρια τόνοι (Mt) CO₂ από την ατμόσφαιρα ετησίως.

2.3. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΕ έχει αναλάβει μέχρι στιγμής διάφορες πρωτοβουλίες:

— το νομοθέτημα για το κλίμα, που θέτει τον στόχο της ΕΕ για επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050·

— τον κανονισμό για τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοπονία (LULUCF), του οποίου η πιο πρόσφατη πρόταση τροποποίησης προβλέπει στόχο καθαρών απορροφήσεων 310 Mt ισοδύναμου CO₂ από το έδαφος, τα δάση και τα προϊόντα υλοτομίας το 2030· και

— την ανακοίνωση σχετικά με τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα, η οποία περιγράφει τον χάρτη πορείας προς την ανθρακοδεσμευτική γεωργία που θα συμβάλει στον προτεινόμενο στόχο του 2030 για τον τομέα LULUCF, καθώς και βιομηχανικές λύσεις για την απορρόφηση τουλάχιστον 5 Mt το 2030. Στην ανακοίνωση ανακοινώνονται επίσης σχέδια ανάπτυξης της πρότασης για κανονιστικό πλαίσιο πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα.

⁽¹⁾ ΕΕ C 323 της 26.8.2022, σ. 95.

⁽²⁾ IPCC WGIII SPM, 2022.

Διαχείριση των έργων απορρόφησης άνθρακα

2.4. Με την πρόταση της σχετικά με τη δημιουργία εθελοντικού ενωσιακού πλαισίου πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποσκοπεί στην αύξηση των υψηλής ποιότητας και βιώσιμων απορροφήσεων άνθρακα, δίνοντας κίνητρα χρηματοδότησης, καταπολεμώντας την προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας, καλλιεργώντας την εμπιστοσύνη, καθώς και εναρμονίζοντας τις συνθήκες της αγοράς.

2.5. Η Επιτροπή καθορίζει τρεις βασικές κατηγορίες μεθόδων απορρόφησης άνθρακα:

- μόνιμη αποθήκευση. Αφορά μεθόδους όπως η δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα με βάση τη βιοενέργεια (BECCS), και η δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα απευθείας από την ατμόσφαιρα (DACCS). Τουλάχιστον 5 Mt CO₂ θα πρέπει να απορροφηθούν με μεθόδους αυτής της κατηγορίας έως το 2030, ώστε να φτάσουμε στο επίπεδο απορρόφησης έως και 200 Mt CO₂ έως το 2050.
- η ανθρακοδεσμευτική γεωργία περιλαμβάνει μεθόδους όπως η δάσωση και η αναδάσωση, η βελτιωμένη διαχείριση των δασών, η αγροδοσολογία, η γαίδευση άνθρακα στο έδαφος και η αποκατάσταση τυρφώνων. Μαζί με τα προϊόντα αποθήκευσης άνθρακα, η ανθρακοδεσμευτική γεωργία συμβάλλει στον προτεινόμενο για τον τομέα LULUCF στόχο για καθαρή απορρόφηση 310 Mt ισοδύναμου CO₂ ετησίως έως το 2030 και στην επίτευξη μιας «θετικής για το κλίμα» οικονομίας το 2050.
- η αποθήκευση άνθρακα σε προϊόντα περιλαμβάνει μεθόδους όπως η χρήση υλικών με βάση το ξύλο στις κατασκευές, καθώς και μακράς διάρκειας δέσμευση και χρήση άνθρακα, και παράλληλα με την ανθρακοδεσμευτική γεωργία θα βοηθήσουν να υλοποιηθούν οι προαναφερθέντες προτεινόμενοι στόχοι για τον τομέα LULUCF και τη θετικότητα προς το κλίμα.

2.6. Προκειμένου να διασφαλίσει ότι θα πιστοποιούνται μόνο απορροφήσεις άνθρακα υψηλής ποιότητας σύμφωνα με τον κανονισμό, η Επιτροπή έχει θέσει ορισμένα βασικά κριτήρια:

- οι δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα πρέπει να μετρώνται με ακρίβεια και να αποφέρουν αδιαμφισβήτητη οφέλη για το κλίμα (ποσοτικός προσδιορισμός).
- οι δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα πρέπει να υπερβαίνουν τις πρακτικές της αγοράς και τις νομικές απαιτήσεις (προσθετικότητα).
- τα πιστοποιητικά πρέπει να αναφέρουν σαφώς τη διάρκεια της αποθήκευσης άνθρακα και να διαχωρίζουν τη μόνιμη από την προσωρινή αποθήκευση (μακροπρόθεσμη αποθήκευση).
- τέλος, οι δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα πρέπει να συνεισφέρουν σε άλλους περιβαλλοντικούς στόχους όπως η βιοποικιλότητα, ή τουλάχιστον δεν πρέπει να βλάπτουν το περιβάλλον (βιωσιμότητα).

2.7. Προκειμένου να καθορίσει σαφέστερα τους κανόνες που ισχύουν για κάθε μέθοδο απορρόφησης άνθρακα, και να θέσει σε εφαρμογή τα κριτήρια ποιότητας, η Επιτροπή θα αναπτύξει, με τη στήριξη ομάδας εμπειρογνομώνων, ειδικά προσαρμοσμένες μεθοδολογίες πιστοποίησης, τις οποίες θα καθιερώσει με κατ' εξουσιοδότηση πράξεις. Καταρχάς, η ΕΕ θα αναπτύξει μεθοδολογίες και θα αναγνωρίσει συστήματα πιστοποίησης. Ως δεύτερο βήμα, οι φορείς εκμετάλλευσης μπορούν να ενταχθούν σε αναγνωρισμένα από την ΕΕ συστήματα πιστοποίησης, ενώ τρίτα μέρη θα επαληθεύουν τις επιλέξιμες για πιστοποίηση δραστηριότητες. Οι πιστοποιημένες απορροφήσεις άνθρακα θα καταγράφονται σε διαλειτουργικά μητρώα.

2.8. Υπάρχουν διάφορες συνέργειες μεταξύ των υφιστάμενων και των επικείμενων πρωτοβουλιών στον τομέα της απορρόφησης άνθρακα. Οι απορροφήσεις άνθρακα βάσει του προτεινόμενου κανονισμού μπορούν:

- να λάβουν δημόσια στήριξη μέσω της κοινής γεωργικής πολιτικής, κρατικών ενισχύσεων ή του Ταμείου Καινοτομίας.
- να συμπεριληφθούν σε εταιρικές εκθέσεις, να προσδιοριστούν ακριβέστερα στην πρωτοβουλία για την τεκμηρίωση των οικολογικών ισχυρισμών ή στην οδηγία για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες.
- να χρησιμοποιήσουν τις συνέργειες με άλλα σήματα ή πιστοποιήσεις, όπως η πιστοποίηση βιολογικής γεωργίας και βιώσιμη βιομάζας.
- να συμπεριληφθούν σε συμβάσεις αλυσίδας εφοδιασμού, δημιουργώντας βιομηχανικές αλυσίδες αξίας και συνέργειες με βιώσιμα συστήματα τροφίμων.
- να συμβάλουν στην ακεραιότητα των εθελοντικών αγορών άνθρακα.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Η ισχυρή πιστοποίηση ως αναγκαία βάση για την ταχεία αύξηση των δυνατοτήτων απορρόφησης άνθρακα στην Ευρώπη

3.1. Η θέσπιση γενικών ενωσιακών κανόνων που θα διέπουν τη μέτρηση, τον έλεγχο εγκυρότητας και την επαλήθευση των κλιματικών οφελών των απορροφήσεων άνθρακα μπορεί να στηρίξει καθοριστικά την ανάπτυξη ισχυρών δυνατοτήτων απορρόφησης άνθρακα στην Ευρώπη. Αυτό περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα καινοτόμων μεθόδων δέσμευσης και αποθήκευσης μη ορυκτού CO₂ για τους γεωργούς, τους δασοκόμους, τις βιομηχανίες και άλλους φορείς.

3.2. Η πιστοποίηση συνιστά ένα απαραίτητο και σημαντικό βήμα προς την ενσωμάτωση των απορροφήσεων άνθρακα στις κλιματικές πολιτικές της ΕΕ. Αυτό περιλαμβάνει, για παράδειγμα, παροχή κινήτρων στους διαχειριστές γης για αποθήκευση άνθρακα στο έδαφος (π.χ. μέσω της ΚΓΠ), ανταμοιβή των προμηθειών οικοδομικών υλικών που αποθηκεύουν μη ορυκτό άνθρακα (π.χ. μέσω κανονισμών δόμησης), ή υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους κλιματικούς στόχους (π.χ. μέσω της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες).

3.3. Επομένως, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως το πλαίσιο πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα, τόσο καταρχήν όσο και ως βήμα προς την ισχυρή πιστοποίηση.

Η ανάγκη παρακολούθησης του απορροφόμενου άνθρακα για την εξασφάλιση των κλιματικών, οικονομικών και κοινωνικών οφελών

3.4. Αν και είναι επιτακτική ανάγκη να αναπτυχθούν οι απορροφήσεις άνθρακα σε μεγάλη κλίμακα, είναι επίσης εξίσου σημαντικό να ελέγχονται αυτές οι προσπάθειες. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι μπορεί να υπάρχουν εύλογα ερωτήματα σχετικά με τη χρήση της απορρόφησης άνθρακα στην κλιματική πολιτική της ΕΕ, το εύρος των οποίων μπορεί να κυμαίνεται από την πιθανότητα να αποτραπεί ο μετριασμός έως και τον κίνδυνο να προβληθούν ψευδείς οικολογικοί ισχυρισμοί και ψευδοοικολογική ταυτότητα με βάση τις αγορές πιστωτικών μορίων άνθρακα.

3.5. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ΕΕ χρειάζεται ένα αποτελεσματικό και ισχυρό πλαίσιο πιστοποίησης, ώστε να εξασφαλίσει ότι θα πιστοποιούνται μόνο οι υψηλής ποιότητας και αξιόπιστες απορροφήσεις άνθρακα. Αυτό θα επιτρέψει στην ΕΕ να αναγνωρίζει και να ανταμείβει τις απορροφήσεις άνθρακα χωρίς να παρεμποδίζεται η διαδικασία απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές.

3.6. Η πρόβλεψη κατώτατου ορίου ποιότητας για όλες τις πιστοποιημένες απορροφήσεις άνθρακα είναι καιρίας σημασίας, ώστε να πεισθούν οι βασικοί παράγοντες ότι οι πιστοποιημένες από την ΕΕ απορροφήσεις άνθρακα συνεπάγονται πραγματικό όφελος για το κλίμα. Στη συνέχεια, θα πρέπει να υπάρξει μια αρκετά ισχυρή ένδειξη ότι οι πιστοποιημένες απορροφήσεις άνθρακα μπορούν να ενσωματωθούν με ασφάλεια στις ευρύτερες κλιματικές πολιτικές της ΕΕ.

3.7. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να αποδεικνύεται η προσθετικότητα των δραστηριοτήτων απορρόφησης άνθρακα —δηλαδή ότι μια απορρόφηση δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς την παρέμβαση. Αυτή είναι μια αυστηρή απαίτηση στην περίπτωση που τα πιστοποιητικά χρησιμοποιούνται για αξιώσεις αποζημίωσης, δυνητικά, όμως, μπορεί να είναι ηπιότερη, όταν δεν αφορά αξιώσεις (π.χ. όταν πρόκειται για άμεσες κρατικές πληρωμές σε γεωργούς με σκοπό να ενθαρρυνθεί η μετάβαση σε αναγεννητικές πρακτικές). Για τον λόγο αυτόν, οι δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα θα πρέπει να παράγουν παράλληλα οφέλη όσον αφορά τη βιωσιμότητα, αντί να έχουν μόνον «ουδέτερο» αντίκτυπο, όπως προβλέπεται επί του παρόντος από την Επιτροπή.

3.8. Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης ότι ο κίνδυνος αντιστροφής (αποδέσμευσης αποθηκευμένου CO₂) πρέπει να παρακολουθείται συνεχώς και να μετριάζεται. Η ευθύνη και η μεταβίβαση της ευθύνης για τον άνθρακα που απορροφάται και αποθηκεύεται πρέπει να καθορίζεται σαφώς και να είναι συγκεκριμένη για κάθε τύπο απορρόφησης άνθρακα.

Διατήρηση της διάκρισης μεταξύ μόνιμης αποθήκευσης άνθρακα, ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας και αποθήκευσης άνθρακα σε προϊόντα

3.9. Οι μέθοδοι απορρόφησης άνθρακα διαφέρουν σημαντικά όσον αφορά το πώς εξάγεται το CO₂ από την ατμόσφαιρα, πού αποθηκεύεται ο άνθρακας και για πόσον καιρό.

3.10. Γενικά, ο άνθρακας που αποθηκεύεται σε χερσαίους ταμειυτήρες και σε ζωντανή βιομάζα (μέθοδοι απορρόφησης κύκλου βραχείας διάρκειας) είναι περισσότερο ευάλωτος και έχει συντομότερη διάρκεια αποθήκευσης από τον άνθρακα που αποθηκεύεται σε γεωλογικούς ταμειυτήρες (μέθοδοι απορρόφησης κύκλου μακράς διάρκειας)

3.11. Ως εκ τούτου, οι διάφορες μέθοδοι απορρόφησης και αποθήκευσης άνθρακα θα πρέπει να υπόκεινται σε διαφορετική μέτρηση, διαχείριση και πιστοποίηση, ανάλογα με τον τρόπο αποθήκευσης άνθρακα. Η ΕΕ ήδη διαχωρίζει τον πυλώνα του LULUCF από τις εκπομπές του βιομηχανικού τομέα. Η ανακοίνωση για τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα κάνει διάκριση μεταξύ «ορυκτού», «βιογενούς» και «ατμοσφαιρικού» άνθρακα, και προτείνει κάθε τύπος άνθρακα να επισημαίνεται, να παρακολουθείται και να καταγράφεται χωριστά στην ΕΕ το αργότερο έως το 2028.

3.12. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι οι τρεις κατηγορίες μεθόδων απορρόφησης άνθρακα (μόνιμη αποθήκευση άνθρακα, ανθρακοδεσμευτική γεωργία και αποθήκευση άνθρακα σε προϊόντα) διαδραματίζουν διαφορετικούς ρόλους στην πορεία μας προς την επίτευξη καθαρών μηδενικών εκπομπών, και διαφέρουν ως προς τα αποτελέσματα για το κλίμα, το κόστος, τις προκλήσεις ανάπτυξης, τα επίπεδα ωριμότητας και την αντίληψη που έχει για αυτές το κοινό. Συνεπώς, θα πρέπει η προώθηση και η διαχείριση των μεθόδων να γίνονται επίσης με διαφορετικούς τρόπους, με ειδικά προσαρμοσμένες πολιτικές και χρηματοδοτική στήριξη που να καλύπτει τις ανάγκες κάθε μεθόδου απορρόφησης άνθρακα.

3.13. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τον στόχο της Επιτροπής να παρέχει στο κοινό, στους παρόχους απορρόφησης άνθρακα και στους αγοραστές διαφάνεια και σαφήνεια όσον αφορά την αξία των πιστοποιημένων δραστηριοτήτων απορρόφησης άνθρακα.

3.14. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ προτρέπει την Επιτροπή να προχωρήσει ακόμα περισσότερο και να παράσχει καθοδήγηση για τον προσδιορισμό των ισχυρισμών που μπορούν να υποβληθούν με βάση τις διάφορες περιπτώσεις πιστοποιημένης απορρόφησης άνθρακα (ήτοι μόνιμη αποθήκευση, ανθρακοδεσμευτική γεωργία, αποθήκευση άνθρακα σε προϊόντα). Αυτό θα έχει καίρια σημασία για την προώθηση ολόκληρου του φάσματος πιθανών περιπτώσεων πιστοποίησης για τις απορροφήσεις άνθρακα, ενώ παράλληλα θα διασφαλιστεί η ακεραιότητα των προβαλλόμενων κλιματικών οφελών και θα αποτραπεί η προβολή ψευδοοικολογικής ταυτότητας.

Εξασφάλιση διαφάνειας και επιστημονικής συμβολής στην ανάπτυξη των μεθοδολογιών

3.15. Καθώς η Επιτροπή αναμένεται να ξεκινήσει μια χωριστή διαδικασία, με την υποστήριξη ομάδας εμπειρογνομόνων, με σκοπό την ανάπτυξη μεθοδολογιών για τις δραστηριότητες απορρόφησης άνθρακα και επίσης τον προσδιορισμό περαιτέρω λεπτομερειών σχετικά με τα πιστοποιητικά σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, η ΕΟΚΕ ζητεί να συμμετάσχει και να εκφράσει τη γνώμη της η κοινωνία των πολιτών.

3.16. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι οι μεθοδολογίες που θα αναπτυχθούν θα βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία και θα ελέγχονται από την επιστημονική κοινότητα.

3.17. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι απαιτείται ένα ευρύ φάσμα μετρήσεων των απορροφήσεων άνθρακα για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση (MRV), συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τηλεπισκόπησης και δορυφορικής απεικόνισης. Όσον αφορά τις απαιτούμενες μετρήσεις, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι αναγκαίο να διατηρηθούν οι δαπάνες MRV της απορρόφησης άνθρακα όσο το δυνατόν χαμηλότερες, ώστε να εξασφαλιστεί ευρεία προσβασιμότητα του πλαισίου πιστοποίησης.

3.18. Η ΕΕ θα πρέπει να εξετάσει τη δυνατότητα ειδικής χρηματοδότησης για έρευνα, ανάπτυξη μεθοδολογίας και πιλοτική εφαρμογή. Για τους μικρούς παράγοντες, η στήριξη με σκοπό την ανάπτυξη ικανοτήτων και την κάλυψη διοικητικών δαπανών θα είναι καίριας σημασίας για τον εκδημοκρατισμό της πρόσβασης στο πλαίσιο πιστοποίησης.

3.19. Τέλος, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι οι πιθανοί κίνδυνοι και οι ανεπιθύμητες επιπτώσεις που σχετίζονται με την πρόταση για τους κύριους παράγοντες (γεωργοί, δασική βιομηχανία, κλάδοι κατασκευών και ξυλείας), συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν περιβαλλοντικό ή κοινωνικοοικονομικό χαρακτήρα, πρέπει να αξιολογηθούν και να αντιμετωπιστούν προσεκτικά πριν ενσωματωθεί το πλαίσιο πιστοποίησης σε άλλες πολιτικές, όπως η κοινή γεωργική πολιτική.

Βρυξέλλες, 22 Μαρτίου 2023.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG